

## דף לא.

עין משפט א.ב.ג.

ח"מ סימן קמו סעיף כד

**כד** כח. זה אומר של אבותי, וזה אומר של אבותי זה הביא עדים שהיא של אבותיו, והשני הביא עדים שאכלה שני חזקה. תחזור ליד זה שהביא ראיה שהיא של אבותיו ויחזיר הפירות שאכל, ואפי' אין עדים שאכלם אלא על פיו אמר שאכלם. שהרי לא טען שהיא שלו<sup>ה</sup> ואין אכילתו ראיה שכל חזקה שאין עמה טענה לאו כלום.

\* אם אפשר לפרש<sup>ו</sup> שפי' של אבותי היינו שרצה לומר אבותיו קנאוהו שומעין למחזיק, והוא שבעצמו יפרש דבריו, אבל אנו לא מפרשים דבריו, אם לא שהיו לו עדים שאבותיו דרו בו יום אחד אף שלא טען לפרש דבריו אנן טענינן ליה פירוש לדבריו.

אבל אם טען תחילה שמעולם היתה של אבותיו אינו חוזר וטוען.

**כד** כט. אם חזר המחזיק ואמר כן הדבר היה של אבותיך ואתה מכרת לי וזה שטענתי תחילה שהיא של אבותי כלומר שאני סומך עליה כשל אבותי, או היינו של אבותי שלקחו אותה מאבותיך<sup>ז</sup> הרי זו טענה, שהרי

מחאה ע"ש.

**ה.** רמב"ם פט"ו מטוען הלכה ו' מבתרא ל"א. וכיון שמה שטען שהיתה של אבותיו כבר הכחישו אותו ואין לו זכות אלא במה שאכל הפירות ג' שנים, והרי הוא אינו טוען שאכלם משום שלקח הוא השדה ממנו, הו"ל חזקה שאין עמה טענה. סמ"ע ס"ק נ"ט.

**ו.** מלשון הרמב"ם שם, וכתב הב"י שהוא נלמד מדברי הרשב"ם ל"ג ע"ב ד"ה האי. ומהתוס' ל"א ע"א ד"ה מה.

וכתב הסמ"ע בס"ק כ"ג דאנן טוענים עבורו ומפרשין דבריו אע"פ שלא טוען בעצמו לפרש דבריו, והש"ך בס"ק כ"ג השיג עליו.

**ז.** והוא שאמר תחילה סתם של אבותי אבל אם אמר של אבותי מעולם אינו יכול לחזור ולטעון. סמ"ע ס"ק ס"ב, וש"ך ס"ק כ"ה.

והא דלא נקט נמי שאבותי לקחיה ממך, משום דבכה"ג אין שומעין לו כל זמן שאין לו ראיה שאבותיו דרו בו יום אחד, כיון שהמערער טוען בברי שלא מכרה לאבותיו, משא"כ בטוען אבותי לקחו אותה מאבותיך, שאין יכול המערער לטעון ברי שלא מכרו אבותיו. סמ"ע ס"ק ס"ג.

והש"ך כתב בס"ק כ"ה דמה בכך סוף סוף המערער טוען ברי שהיתה של אבותיו, וא"כ זה שטוען של אבותי ג"כ זו חזקה שאין עמה טענה ובעי עדים שדרו בה יום אחד, ע"ש.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

נתן אמתלא לדבריו הראשונים ומעמידים אותה בידו. אם לא שאמר בתחילה של אבותי "ולא של אבותיך", שאין שומעין אפי' בעודו בפני בי"ד.

והוא שטען כך בפני בי"ד, אבל אם יצא מבי"ד וחזר אין שומעין לו דשמא לימדוהו לטעון שקר.

כר ל. הדין של אינו חוזר וטוען רק בטען בפני בי"ד ה' אבל מה שאמר מחוץ לבי"ד יכול לחזור ולטעון בבי"ד.

וי"א אפי' אמר מחוץ לבי"ד של אבותי ולא של אבותיך, יכול לומר בבי"ד של אבותי שלקחה מאבותיך. ויש מי שחולק בזה ט.

עין משפט ד.ה. חו"מ סימן פ סעיף א

א. הטוען בבית דין טענה אחת שנתחייב בה' ועבר כדי דיבור ב' אפי' בעודנו בבי"ד, אינו יכול לטעון טענה אחרת שסותרת הראשונה ל, אבל

ה. דכשטוען מחוץ לבי"ד אמרינן אין אדם מגלה טענותיו חוץ לבי"ד, משום כך יכול לסתור דבריו הראשונים וכ"ש ליתן אמתלא. סמ"ע ס"ק ס"ד.

ט. טור בשם רבינו יונה וביאר שם דהוי כאילו הודה מחוץ לבי"ד שלא לקחה אבותיו מאבותיו של התובע, והודאת בעל דין כמאה עדים דמי אפי' מחוץ לבי"ד, ואע"פ שמודה לחבירו שחייב לו כל זמן שלא אמר אתם עדי יכול לומר משטה אני כך, שאני הכא שלזכותו בא בטענתו והרי הודה בחובתו מכלל טענתו. כ"כ הטור בשם רבינו יונה. סמ"ע ס"ק ס"ה.

י. ואפי' שלא חייבוהו עדיין, אלא שלפי טענתו יתחייב בה. ואם יכול לזכות בדין גם בטענה הראשונה, יכול לחזור ולטעון ולזכות בטענה האחרת, ואע"פ שלא נתן אמתלא לטענה הראשונה, ואפי' שיצא מביה"ד יכול לחזור ולהפך מפטור לפטור עד שיבואו עדים שיכחישו טענתו שסמך עליה, שאז אינו יכול לחזור לטענה אחרת, אלא אם יש במשמעותה כמו שרוצה לטעון בטענה האחרת, ולא יצא מביה"ד.

ואם בטענה הראשונה יתחייב שבועה, ובשניה פטור, אינו יכול לחזור, וחייב שבועה \_ וכן אם בטענה הראשונה היה כנגדו נשבע ונוטל, ובשניה הוא נפטר אם נשבע, הדין כטענה הראשונה ונשבע ונוטל, כך העלה הש"ך בס"ק ה', וכתב הנתיבות בס"ק ה' דנכון הוא.

כ. בתשובת הרשב"א ח"א סי' אלף ס' כתב שתוך כדי דיבור של חבירו לאו כדיבור דמי, וכתב הסמ"ע בס"ק ד' אף דבסי' כ"ט איתא שתוך כדי דיבור של חבירו מהני בעדות, שאני התם דשניהם נחשבים כעדות לדיבור אחד, לא כן בטענות בעלי הדין. ותנאי זה שעבר כ"ד כתבו הרמ"א.

ל. לשון הטור מהא דזה אומר של אבותי וכו'... ומודה עולא. בבתרא ל"א ע"א, וכעולא דאיפסקא הלכתא כוותיה.

גם אם שתק תחלה וזה היה מחייבו אינו יכול לחזור אלא ע"פ התנאים המוזכרים, אם לא

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

אם בא לתקן הטענה הראשונה ולומר כך נתכוונתי, ויש במשמעותה לשון שסובל התיקון שומעים לו, והוא שלא יצא מביה"ד אבל אם יצא אין שומעין לו <sup>מ</sup> אפי' בטענה הסובלת משמעות זו, דשמא לימדוהו לטעון שקר.

א. ב. כל מה שאדם טוען מחוץ לבי"ד, יכול לחזור ולטעון <sup>ב</sup> אפי' לסתור טענתו הראשונה, לפי שאין אדם מגלה טענותיו אלא בבי"ד.

עין משפט ו. חר"מ סימן קמו סעיף כג.

ב. כז. הביא אחד עדים שהוא של אבותיו ושאלה שני חזקה והיא תחת ידו <sup>ז</sup>, והשני הביא עדים שאכלה שני חזקה באותם שנים, הרי עדות החזקה מוכחשת ומעמידין אותה ביד זה שהעידו עליו <sup>ע</sup> שזה של אבותיו ומורידים אותו לתוכה.

חזר השני והביא גם הוא עדים שהיא של אבותיו, חוזרים בבי"ד <sup>פ</sup> ומסלקים ממנה אף הראשון וכל מאן דאלימ גבר.

שנתן אמתלא לדבריו מדוע שתק תחילה. ולא כמו היש חולקים דאם שתק תמיד יכול לחזור וכך הכריע ברמ"א. ועיין בסמ"ע ס"ק ט'.

מ. והש"ך בס"ק ג' כתב היינו שאמרו לו הבי"ד חייב אתה, אבל אם עדין לא אמרו לו חייב, אין חשש שילמדוהו לשקר.

נ. ובלבד שלא אמר להם אתם עדי או שהיתה הודאה גמורה באופן המועיל, כמבואר בס"י פ"א ש"ך ס"ק ד'.

ובפעמוני זהב ציין למרן בס"י קמ"ו סעיף כ"ד שכתב סברת רבינו יונה באחרונה דאם טען מחוץ לביה"ד ואותה טענה היתה לזכותו ומכללא אתיא חובתו אינו יכול לחזור מטענתו שטען מחוץ לבי"ד, וכן כתב הט"ז בס"י ע"ט סעיף ט' והכי נקטינן. ע"ש.

ס. רמב"ם פט"ו מטוען הלכה ה'. מבתרא ל"א ע"א ואמר רב נחמן אוקי וכו'. ופי' והרי היא תחת ידו היינו שהדין נותן שהיא שלו וברשותו. כ"כ הסמ"ע בס"ק נ"ה.

ע. ואף שהוכחו עדים אלו במקצת עדותן, מ"מ במה שלא הוכחו מאמינים להם כיון שאנו לא יודעים איזה כת העידה שקר וכעין זה כתב המחבר בס"י ל"א סעיף א' דב' כיתי עדים המכחישים זו את זו. זו באה בפני עצמה ומעידה וזו באה בפני עצמה ומעידה בעדות אחרת. סמ"ע ס"ק נ"ו.

פ. שם בגמ' ולזילותא דבי דינא לא חיישינן ורשב"ם שם. והיינו טעמא, שדוקא בדין לפני כן שכל מאן דאלימ גבר אנו אומרים כיון שגבר האחד לא מוציאין ממנו אלא בעדות ברורה דלאו שלו היא, אבל כשב"ד הורידו לאחד ולבסוף נתברר שלא היו צריכים להורידו כיון שגם לשני יש עדים כמוהו וע"כ הבי"ד מסלקים אותו ויהיו שניהם כבתחילה ויחזור הדין כל מאן דאלימ גבר. כ"כ הטור בשם הרא"ש ודלא כר"ח ורמב"ן. סמ"ע ס"ק נ"ז.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאהרן שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

\* ואם היתה תחילה ביד אחד מהן מחזירין אותה לידו ז' כמו שהיתה תחילה.

## דף לא:

עין משפט א. חו"מ סימן לא סעיף א

א. שני כיתי עדים ק' שהיו מכחישות זו את זו ובא עד מכת זו, ועד מכת האחרת, והעידו עדות אחרת ר' לא הוי עדות, שהרי כת אחת מהן ודאי שקרנית, אבל כל אחת באה בפני עצמה ש' ומעידה בעדות אחרת.

עין משפט ב. חו"מ סימן קמו סעיף בג  
עין לעיל דף לא. עין משפט ו

עין משפט ג. אה"ע סימן קנב סעיף ג

ג. במה דברים אמורים, כשאמרו השנים שנתגרשה, עכשיו נתגרשה, שאז אומרים לה אם אמת הדבר הוציאי גיטך, אבל אמרו העדים שנתגרשה מכמה ימים, די"ל אבד הגט, הואיל והיא אומרת ג"כ גרושה

ז. כ"כ התוס' שם וכן כתב ר"ח הביאו הטור.

ק. כרב הונא בשבועות מ"ו ע"ב וכרש"י ורי"ף שם. ודוקא הכחשה בחקירות או דרישות. וכתב הסמ"ע בס"ק א' דאם יוכחשו רק בבדיקות, לא נפסלים לעדות אחרת, כגון כת אחת אומרת מנה לבן והכת השניה אומרת מנה שחור, או שהתובע תובע רק מנה, וכת אחת אומרת מנה וכת שניה אומרת מאתיים היו, אפי' שהעידו על אותו יום לא נפסלים שזה רק בבדיקות, ועבידי דטעו וגובה הפחות. ורק בעד אחד נגד אחד בעינן שהתובע יתבע את שניהם, דהיינו ב' מנים. כ"כ בסמ"ע.

ואם אחד מכחיש עד אחד חבירו, י"ל כשרים שניהם לעדות אחרת, היות וכל אחד לא מוכחש משניים, ובדבר זה נפל בו מחלוקת גדולה בקהילת בריסק, והעלה הש"ך בס"ק א' דפסולים, והביא ראייה מר"ן והרמב"ן וריטב"א.

ר. ואפי' לחייב שבועה מן התורה של עד אחד, שלפחות אחד מהם מעיד אמת לא מחייבין, דהוי כנמצא אחד מהם קרוב או פסול דכל העדות בטלה. כ"כ בשו"ת הרשב"א הביאו הסמ"ע בס"ק ב'. ונשבע הנתבע היסת על תביעתו, כאילו תבעו בע"פ. ועיין בנתיבות אם מתחילה כיוונו להעיד.

ש. שמעמידים כל כת בחזקת כשרות, וכל זמן שאין תרתי דסתרי לפנינו דאז על כרחך אחת מהן שקרנית מעידים. נתיבות ס"ק ד'.

בכריא, אם נישאת לאחד מעדיה לא תצא<sup>ה</sup>, שהרי היא והעד יודעים בודאי שהיא מותרת, וחזקה שאין מקלקלין עצמם, אבל אם נישאת לאחר, הואיל והדבר אצלו ספק, או אמרה איני יודעת<sup>א</sup> אפי' נישאת לאחד העדים שאומרים נתגרשה, תצא והולד ספק ממזר.

ג. ד. כל היכא שאין הכחשה, וישנם שנים המעידים שנתגרשה, אפי' יאמרו עכשיו, אפי' נאמר לה הראי לנו גיטך, ותאמר אבד או נקרע, לא חוששין לה ומגורשת, ורק כשיש הכחשה בין ב' כיתי עדים שאני.

אה"ע סימן יז פעיף מ

מ. עט. אין אומרים שניים כמאה עדים אלא בכשרים, אבל בפסולים הלך אחר הרוב. וע"כ י' נשים אומרות מת, וי"א אומרות לא מת, לא תנשא, ואין להקל<sup>ב</sup>.

עין משפט ד. אה"ע סימן ג פעיף א.ב.ג.

א. בזמן הזה מי שבא ואמר כהן אני אינו נאמן להעלותו לכהונה ע"פ עצמו, ולא יקרא בתורה ראשון, ולא ישא כפיו<sup>ג</sup> דאין אדם נאמן על

ה. ומשום חשד אין חוששין, כי בשניים אין חוששין לחשד כמ"ש בסי' י"ב. ב"ש. א. ולכאורה אם אינה יודעת שאין לה ברי דידה, הולד צריך להיות ממזר דכבר אין החזקה שאין מקלקלין עצמם, וכך דעת התוס', אבל הרמב"ם כתב דהוא ספק ממזר, וכך פסק השו"ע מטעם דאם נישאת בסופו של דבר הגם שאמרה בתחלה איני יודעת הוי כודאי, מאחר שנישאת לאחר, ולכן הולד רק ספק ממזר, כ"כ הב"ש.

ב. שם במשנה יבמות קי"ז ע"ב.

ג. שו"ע מרמב"ם, והרמ"א כתב דבזמן הזה שאין לנו תרומה דאורייתא אין לחוש ומעלין אותו לתורה ולשאת כפיו ע"פ עצמו.

והח"מ כתב דהרמ"ך שהוא בעל דין זה התיר רק לתורה אך לא לשאת כפיו ע"פ עצמו מכיון שאיכא איסור עשה, ומ"מ אוסר את עצמו בגרושה וחלוצה, ואם יש עד אחד המסייעו, אוכל בקדשי הגבול אבל ליוחסין לא עד שיהיו ב' עדים ע"פ גמ' כתובות כ"ד. וה"ה ע"פ אביו או ע"פ שטרות שכתוב בהם פלוני בן פלוני כהן לזה מנה מפלוני ועדים חתומים עליו. והרמ"א כתב דגם אם חתום בשטר עד פלוני בן פלוני הכהן עד. מעלין ע"פ זה דהוי מסל"ת.

ואם כתוב בשטר אני פלוני בן פלוני כהן לויתי מפלוני בן פלוני מנה ועדים חתומים עליו מהני ג"כ כ"כ הח"מ וגם היכא דאיכא ב' יוסף בן שמעון מסתמא מדקדקין בדבריהם. והר"ן כתב דאם כתוב בשטר אני פלוני בן פלוני כהן עד מהני גם לאכילת תרומה דרבנן. וכתב הח"מ דהר"ן מיירי בארץ ישראל שבלאו הכי לא קורא בתורה ראשון גזירה שמא

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאחד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

עצמו.

- א. ב. אדם שמסיח לפי תומו שהוא כהן נאמן<sup>ד</sup>.
- ב. ג. כהן אחד יכול להעיד על חבירו וחבירו עליו, ואין חוששין לגומלין<sup>ה</sup>.
- ג. ד. אחד מהאנוסים מעיד על חבירו שאבותיו בחזקת כהנים מעלין ע"פ<sup>ו</sup>, והיינו לקרוא בתורה אך לא לשאת כפיו ולאכול בתרומה דבזה איכא איסור.

יאכילוהו תרומה דאורייתא אבל אם קורא בתורה כגון בחו"ל על פיו אפשר לתלות דכתב כהן עד, בגלל שהוא קורא בתורה ראשון וע"כ אין מאכילין אותו גם תרומה דרבנן כ"כ הח"מ.

ד. והוא מגמ' כתובות כ"ו ע"א.

ה. מכתובות כ"ג ע"א.

ו. ואין חוששין שמא אמו כותית, דבזה נזהרים כ"כ הח"מ בס"ק ז' בפירוש השו"ע. אולם מלשון השו"ע משמע דאף לתרומה מעלין.